

STAATSBLED VAN HET KONINKRIJK DER NEDERLANDEN

605 **BESLUIT** van 22 December 1954, houdende instelling van een bedrijfschap voor het hotel-, het restaurant-, het café- en het pension- en kamerverhuurbedrijf en aanverwante bedrijven.

WIJ JULIANA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers voor Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisatie, van Economische Zaken en van Sociale Zaken en Volksgezondheid en van de Staatssecretaris van Economische Zaken van 4 Augustus 1954, no. B. 1622, Directie voor Wetgeving en andere Juridische Aangelegenheden;

Overwegende, dat het wenselijk is overeenkomstig het door de Sociaal-Economische Raad op 31 Maart 1954 uit eigen beweging daartoe uitgebrachte advies over te gaan tot instelling van een bedrijfschap als bedoeld in de Wet op de Bedrijfsorganisatie (*Stb.* 1950, K 22, sedert gewijzigd) voor ondernemingen op het gebied van het hotel-, het restaurant-, het café- en het pension- en kamerverhuurbedrijf en aanverwante bedrijven;

Gelet op genoemde wet;

De Raad van State gehoord (advies van 7 September 1954, no. 45);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers en van voornoemde Staatssecretaris van 14 December 1954, no. B. 2171, Directie voor Wetgeving en andere Juridische Aangelegenheden;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Artikel 1. 1. Er is een Bedrijfschap voor het Hotel-, het Restaurant-, het Café- en het Pension- en Kamerverhuurbedrijf aan Aanverwante bedrijven.

2. Het bedrijfschap heeft zijn zetel te 's-Gravenhage.

Artikel 2. 1. Het bedrijfschap is ingesteld voor:

a. de ondernemingen, waarin het hotel-, het restaurant-, het café- of het pension- en kamerverhuurbedrijf wordt uitgeoefend;

b. de overige ondernemingen, waarin de verstrekking van logies of van maaltijden, spijzen of dranken voor verbruik ter plaatse, gepaard gaande met dienstverlening, als bedrijf plaats heeft.

2. Dit besluit verstaat onder *wet* de Wet op de Bedrijfsorganisatie (*Stb.* 1950, K 22, sedert gewijzigd).

Artikel 3. 1. Het bedrijfschap heeft voor aangelegenheden met betrekking tot het cafébedrijf een orgaan, als bedoeld in artikel 72, derde lid, van de wet, genaamd Commissie voor het Cafébedrijf.

2. De leden van de commissie worden benoemd door de organisaties van ondernemers en van werknemers, daartoe aangewezen door de Sociaal-Economische Raad. Voor aanwijzing komen slechts in aanmerking naar het oordeel van de Raad representatieve organisaties van de betrokken ondernemers en werknemers, welke zijn erkend op grond van artikel 5, eerste lid, van de wet van 22 April 1855 (*Stb.* 32, sedert gewijzigd).

3. De organisaties zijn bevoegd voor elk lid tevens een plaatsvervanger te benoemen.

4. De Sociaal-Economische Raad bepaalt het aantal leden van de commissie, alsmede het aantal leden, dat elke organisatie kan benoemen. Het aantal leden, te benoemen door organisaties van werknemers, wordt bepaald op een derde van

het aantal leden, te benoemen door organisaties van ondernemers. De voorzitter van de commissie wordt door de leden al dan niet uit hun midden benoemd.

5. De zittingsperiode van de voorzitter en de leden van de commissie valt samen met die van de leden van het bestuur van het bedrijfschap.

Artikel 4. 1. Aan het bedrijfschap is overgelaten de regeling of nadere regeling van de navolgende onderwerpen:

a. het bekend maken van prijzen door degenen, die een onderneming drijven, waarvoor het bedrijfschap is ingesteld, en het in acht nemen van bekend gemaakte prijzen;

b. standaard-overeenkomsten tussen degenen, die een onderneming drijven, waarin logies wordt verstrekt, en gasten;

c. standaard-overeenkomsten tussen degenen, die een onderneming drijven, waarin logies, maaltijden, spijzen of dranken worden verstrekt, en degenen, die tussen hen en gasten of bezoekers bemiddelen;

d. de aanduiding ten aanzien van het publiek van ondernemingen, waarvoor het bedrijfschap is ingesteld;

e. de hoeveelheid alcoholhoudende drank per verstrekking voor verbruik ter plaatse;

f. het aanbieden en verstrekken van geschenken in de vorm van goederen of diensten;

g. de lonen en de andere arbeidsvoorwaarden;

h. de vakopleiding;

i. de registratie van de ondernemingen, waarvoor het bedrijfschap is ingesteld;

j. het verstrekken van de voor de vervulling van de taak van het bedrijfschap nodige gegevens.

2. Verordeningen betreffende de in het eerste lid, onder b, c en d, genoemde onderwerpen worden niet vastgesteld dan nadat een door het bestuur voor ieder dezer onderwerpen in te stellen commissie in de gelegenheid is gesteld over het ontwerp der verordening van advies te dienen. Bij het inzenden van een verordening ter goedkeuring wordt het advies overgelegd.

3. In de commissies, in te stellen voor de in het eerste lid, onder b en d, genoemde onderwerpen, zijn vertegenwoordigd toeristen- en reizigersorganisaties; in de commissie, in te stellen voor het in dat lid, onder c, genoemde onderwerp, organisaties van exploitanten van reisbureaux en daarmee vergelijkbare instellingen.

4. De overlating van de regeling of nadere regeling van het in het eerste lid, onder g, genoemde onderwerp of van onderdelen daarvan neemt eerst een aanvang op een door de Sociaal-Economische Raad te bepalen en in het Mededelingenblad Bedrijfsorganisatie bekend te maken tijdstip, doch uiterlijk vier jaren na het in werking treden van het onderhavige besluit. Alvorens te besluiten hoort de Raad het bestuur van het bedrijfschap.

Artikel 5. Overtredingen van een op grond van artikel 93, eerste lid, van de wet vastgestelde verordening kunnen bij die verordening worden aangewezen als strafbare feiten.

Artikel 6. 1. De door het bedrijfschap krachtens artikel 126, eerste lid, der wet op te leggen heffingen worden vastgesteld overeenkomstig de volgende leden.

2. Een periodieke heffing kan, als basisheffing, worden opgelegd tot een bedrag, dat voor alle ondernemingen, waarvoor het bedrijfschap is ingesteld, gelijk is.

3. Boven de krachtens het tweede lid opgelegde basisheffing kan een heffing worden opgelegd op grondslag van het voor de premieheffing ingevolge de Werkloosheidswet

(Stb. 1953, 325) als loon der werknemers in de betrokken onderneming aan te merken bedrag.

4. Heffingen, waarvan de opbrengst een bijzondere bestemming heeft, kunnen worden opgelegd naar een grondslag, welke het bestuur van het bedrijfsschap in verband met die bestemming passend acht.

Artikel 7. Dit besluit kan worden aangehaald als: Instellingsbesluit Bedrijfsschap Hotel-, Restaurant-, Café- en Pension- en Kamerverhuurbedrijf en Aanverwante bedrijven.

Artikel 8. Dit besluit treedt in werking op een door Ons te bepalen tijdstip.

Onze Ministers voor Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisatie, van Economische Zaken en van Sociale Zaken en Volksgezondheid zijn belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in

het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Raad van State.

Soestdijk, 22 December 1954.

JULIANA.

*De Minister voor Publiekrechtelijke
Bedrijfsorganisatie,*

A. C. DE BRUIJN.

De Minister van Economische Zaken,

J. ZIJLSTRA.

De Staatssecretaris van Economische Zaken,

G. M. J. VELDKAMP.

*De Minister van Sociale Zaken
en Volksgezondheid,*

J. G. SUURHOFF.

Uitgegeven de negen en twintigste December 1954.

De Minister van Justitie,

L. A. DONKER.

NOTA VAN TOELICHTING

Op 31 Maart 1954 heeft de Sociaal-Economische Raad een advies vastgesteld, waarin aan de ondergetekenden in overweging werd gegeven de instelling van een bedrijfsschap voor het hotel-, het restaurant-, het café- en het pension- en kamer- verhuurbedrijf en aanverwante bedrijven te bevorderen.

De ondergetekenden achten het wenselijk aan dit advies van de Sociaal-Economische Raad gevolg te geven. Zij kunnen zich tevens verenigen met de door de Raad aanbevolen, in het instellingsbesluit te treffen voorzieningen. Bedoeld advies met de daarbij behorende stukken wordt als bijlage hierbij gevoegd.

Uitsluitend betreffende de formulering en de groepering van de bepalingen hebben de ondergetekenden een aantal afwijkingen van het bij het advies van de Raad behorende voorontwerp-instellingsbesluit wenselijk geacht. In het onderstaande worden de bepalingen van het ontwerp-instellingsbesluit voor zover nodig nog artikelsgewijze toegelicht. Voor wat de artikelen betreft, die hieronder niet afzonderlijk worden toegelicht, mogen de ondergetekenden volstaan met verwijzing naar de bij het advies van de Sociaal-Economische Raad gevoegde toelichting op de overeenkomstige artikelen van 's-Raads voorontwerp-instellingsbesluit.

Aangezien het advies van de Raad ten aanzien van de instelling van het bedrijfsschap en de in het instellingsbesluit te treffen voorzieningen is uitgebracht in overeenstemming met een naar zijn oordeel voldoende representatieve organisatorische vertegenwoordiging van de betrokken ondernemers en van de betrokken werknemers, is voldaan aan de in artikel 67, tweede lid, van de Wet op de Bedrijfsorganisatie neergelegde voorwaarde voor instelling van een bedrijfsschap bij algemene maatregel van bestuur.

Wat de representativiteit van de organisatorische vertegenwoordiging der betrokken ondernemers betreft, sluiten de ondergetekenden zich bij het oordeel van de Raad aan. Zij hebben hierbij mede gelet op het economische belang, dat door de ondernemingen der georganiseerde ondernemers wordt vertegenwoordigd. Met betrekking tot de representativiteit van de organisatorische vertegenwoordiging der betrokken werknemers sluiten zij zich eveneens bij 's-Raads oordeel aan, onder meer in aanmerking nemende, dat de onderhavige organisaties blijkbaar een belangrijk deel van het vakpersoneel omvatten.

Artikel 2. In artikel 2, eerste lid, van het ontwerp zijn, ter afbakening van het door het bedrijfsschap bestreken terrein, allereerst vermeld de ondernemingen, waarin het hotelbedrijf, het restaurantbedrijf, het cafébedrijf of het pension- en kamer- verhuurbedrijf wordt uitgeoefend. Deze vier met name genoemde bedrijven worden niet nader omschreven, aangezien de gebezigde benamingen door het spraakgebruik reeds een

genoegzaam omlinnende inhoud hebben gekregen. Daarnaast zijn vermeld de ondernemingen, die op het gebied, waarop ook de eerstbedoelde werkzaam zijn, een ander bedrijf uitoefenen. Voor de afbakening van deze groep was het nodig, vorenbedoeld gebied te omschrijven, hetgeen onder *b* is geschied door middel van een opsomming der voor de betrokken bedrijven kenmerkende verrichtingen.

Deze tweeledige opzet is overgenomen uit het voorontwerp van de Sociaal-Economische Raad. Door het verband, dat in het tweede gedeelte der gebiedsomschrijving is gelegd tussen het begrip „bedrijf” en de genoemde prestaties komt o.m. tot uitdrukking, dat het hier gaat om ondernemingen, welke bedrijf op bedoelde prestaties is gericht en waarbij deze laatste dus op de voorgrond staan. De genoemde verrichtingen moeten bepalend zijn voor het karakter van het uitgeoefende bedrijf. Ondernemingen, waarin dezelfde verrichtingen plaats hebben als sequeel van een bedrijfsuitoefening, die naar haar aard op een ander terrein ligt, zullen dan ook niet onder het onderhavige bedrijfsschap ressorteren. Zo zal het exploiteren van een buffet of cantine in het kader van het uitoefenen van b.v. een fabrieks- of een vervoersbedrijf de onderneming niet stem- pelen tot een, waarvoor dit bedrijfsschap is ingesteld. Indien het buffet of de cantine echter verpacht is en dientengevolge door een afzonderlijke ondernemer wordt geëxploiteerd — waarbij dus sprake is van een zelfstandig uitgeoefend bedrijf — zal de onderneming van deze laatste wel onder het bedrijfsschap vallen.

De aandacht moge er op worden gevestigd, dat naast de velerlei ondernemingen, welke onder het bedrijfsschap zullen ressorteren, en naast de zoëven besproken ondernemingen, waarin dezelfde verrichtingen plaats hebben als in de eerst- bedoelde, doch die buiten het ressort van dit bedrijfsschap zullen vallen, nog vele instellingen bestaan, die zich eveneens met verrichtingen als hoger bedoeld bezighouden. Men denke aan instellingen op het gebied van de geestelijke, culturele, sociale, medische of paedagogische verzorging. De toelichting op het bij het advies van de Sociaal-Economische Raad behorende voorontwerp geeft hiervan verscheidene voorbeelden, waarnaast o.m. nog kunnen worden genoemd: vacantie- en gezondheidskolonies, dorps- en parochiehuizen en nazorg- huizen. Het behoeft geen betoog, dat dergelijke instellingen — voor zover daarbij geen sprake is van bedrijfsuitoefening — niet onder dit bedrijfsschap ressorteren.

In dit verband moge nog worden aangetekend, dat bij de uitoefening van het preventieve toezicht op de registratie- en heffingsverordeningen zal kunnen worden gewaakt tegen voor- schriften, die ten onrechte betrekking zouden hebben op onder- nemingen of instellingen, welke buiten het bedrijfsschap vallen.

Na deze algemene opmerkingen wordt nog op enige details ingegaan.

De aandacht zij er op gevestigd, dat uit de beperking: „voor gebruik ter plaatse” voortvloeit, dat o.a. het bedrijf van het uitzenden van diners niet onder de werkingssfeer van het bedrijfschap valt.

De ondergetekenden kunnen zich verenigen met hetgeen in de toelichting op het bij 's-Raads advies behorende voorontwerp met betrekking tot de pensionverschaffing en de kamerverhuur is opgemerkt.

In afwijking van hetgeen dienaangaande in de vorengenoemde toelichting is gesteld zijn de ondergetekenden van mening, dat het niet nodig is, dat de verstrekking van logies enz. een „noodzakelijk” element van werkzaamheden op het gebied van geestelijke verzorging e.d. vormt, om uit hoofde van haar verband met bedoelde werkzaamheden buiten de sfeer van het bedrijfschap te vallen. Volgens de ondergetekenden brengt de gekozen opzet mede, dat zodanige verstrekking in alle gevallen, waarin zij in feite hetzij in het kader van de uitoefening van een ander bedrijf, hetzij in het kader van de uitoefening van een andere functie dan die van een bedrijf geschiedt, buiten bedoelde sfeer zal vallen.

Tenslotte onderschrijven de ondergetekenden de opmerking, dat een onderneming niet op grond van het enkele feit, dat zij uit ideële motieven wordt geëxploiteerd, buiten het bedrijfschap zal vallen.

Artikel 4. De aan het bedrijfschap toegekende verordenende bevoegdheid kan worden onderscheiden in de bevoegdheid betreffende onderwerpen van economische aard (onder *a—f*), die betreffende onderwerpen van sociale aard (onder *g* en *h*) en die betreffende andere onderwerpen.

Ook naar het oordeel van de ondergetekenden bestaat geen bezwaar tegen toekenning van de onder *a—f* opgesomde bevoegdheden op economisch terrein. Van deze bevoegdheden zal geen gebruik mogen worden gemaakt dat aan gezonde mededinging in de weg staat. Wel zullen zij kunnen worden gehanteerd om het bezigen van bepaalde middelen bij die mededinging tegen te gaan.

Zo zullen de regels, die op grond van de onder *a* bedoelde bevoegdheid worden gesteld, de prijsmededinging niet mogen uitsluiten; wel zal op grond van die bevoegdheid kunnen worden bepaald, dat van eenmaal bekend gemaakte prijzen niet mag worden afgeweken, terwijl eventueel ook zal kunnen worden voorgeschreven, dat de te vragen prijzen tevoren moeten zijn bekend gemaakt. Evenzo zal krachtens de onder *d* toegekende bevoegdheid de kwaliteitsmededinging niet mogen worden tegengegaan, doch anderzijds wel een indeling in klassen kunnen worden ingesteld op grondslag van de kwaliteit, de aard en de omvang van de in de betrokken inrichtingen geleverde prestaties. Ook op grond van de overige bevoegdheden van economische aard zullen slechts bepaalde facetten van de concurrentie mogen worden geregeld.

De belangen van degenen, die niet tot het bedrijfschap behoren — zoals de consumenten, andere groepen van afnemers en de leveranciers — mogen door de vast te stellen voorschriften niet worden aangetast. Met het oog hierop is in het onderhavige ontwerp voor het tot stand brengen van verordeningen betreffende enige onderwerpen, welke regeling ook belangen van niet tot het bedrijfschap behorende personen raakt, een procedure voorgeschreven, die het afwegen van bedoelde belangen voldoende waarborgt. De ondergetekenden mogen verwijzen naar hetgeen dienaangaande in de toelichting op 's-Raads voorontwerp met betrekking tot de punten *b*, *c* en *d* is gesteld.

De in het vorenstaande neergelegde zienswijze vloeit voort uit de algemene opvatting, die de Regering inzake de aan bedrijfslichamen toe te kennen bevoegdheden op economisch terrein is toegedaan. Volgens deze opvatting kunnen marktordenende maatregelen als regel slechts in verticaal verband, dus niet door één bedrijfschap alleen, genomen worden.

Ten aanzien van afzonderlijke onderwerpen zij hierbij nog het volgende opgemerkt.

ad b en *c.* Zoals reeds in de toelichting op het voorontwerp van de Sociaal-Economische Raad is opgemerkt valt o.m. de regeling van de prijzen buiten de hier bedoelde onderwerpen.

De vaststelling van standaardovereenkomsten sluit naar het oordeel van de ondergetekenden geenszins de mogelijkheid uit van de bepalingen daarvan in individuele gevallen af te wijken.

ad d. Naar aanleiding van hetgeen door de Sociaal-Economische Raad in zijn toelichting bij dit punt is gesteld, merken de ondergetekenden op, dat zij voorshands in het midden willen laten, of een regeling van de consumptie-prijzen in de onderhavige bedrijfstak wenselijk is te achten.

ad e. De ondergetekenden delen de in de toelichting van de Sociaal-Economische Raad neergelegde zienswijze, dat verordeningen betreffende dit onderwerp zich zullen moeten beperken tot de bestrijding van excessen. Zij zijn dan ook van oordeel, dat deze bevoegdheid niet zal mogen worden gebruikt om wijziging te brengen in de algemeen gebruikelijke glashoud of deze anderszins te standaardiseren.

*De Minister voor Publiekrechtelijke
Bedrijfsorganisatie,*

A. C. DE BRUIJN.

De Minister van Economische Zaken a.i.,

A. C. DE BRUIJN.

De Staatssecretaris van Economische Zaken,

G. M. J. VELDKAMP.

*De Minister van Sociale Zaken
en Volksgezondheid,*

J. G. SUURHOFF.

BIJLAGE VAN DE NOTA VAN TOELICHTING

ADVIES VAN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD TOT INSTELLING VAN EEN BEDRIJFSCHAP VOOR HET HOTEL-, RESTAURANT-, CAFÉ- EN PENSION- EN KAMERVERHUURBEDRIJF EN AANVERWANTE BEDRIJVEN

's-Gravenhage, 31 Maart 1954.

Aan Hunne Excellenties de Ministers
voor Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisatie,
van Economische Zaken en
van Sociale Zaken en Volksgezondheid.

§ 1. De Sociaal-Economische Raad heeft de eer Uwe Excellenties in overweging te geven de instelling te bevorderen van

een bedrijfschap voor het hotel-, restaurant-, café- en pension- en kamerverhuurbedrijf en aanverwante bedrijven.

Het voorstel is nader uitgewerkt in de hierachter gevoegde bijlage, bestaande uit een ontwerp-instellingsbesluit (onderdeel A), een toelichting hierop (onderdeel B) en een uiteenzetting betreffende de totstandkoming van het advies (onderdeel C).

Naar het oordeel van de Raad is over de instelling van het onderhavige bedrijfschap en de in het instellingsbesluit te treffen voorzieningen overeenstemming verkregen met een voldoende representatieve organisatorische vertegenwoordiging van de betrokken ondernemers en van de betrokken werk-

nemers. Onderdeel C van de bijlage bevat hieromtrent nadere bijzonderheden.

De betrokken organisaties zouden het — nu blijkens de vorige alinea de daarvoor in artikel 67, tweede lid, van de Wet op de Bedrijfsorganisatie gestelde voorwaarden zijn vervuld — op prijs stellen, indien van de hierdoor geschapen mogelijkheid tot instelling van het bedrijfschap bij algemene maatregel van bestuur gebruik zou worden gemaakt.

§ 2. Tot opmerkingen van algemene aard geeft het advies, behoudens het navolgende, geen aanleiding. Gelijk reeds uit vorige adviezen is gebleken, acht de Raad het voor het overlaten van onderwerpen op het gebied van de arbeidsvoorwaarden van betekenis, dat op het betrokken onderdeel van het bedrijfsleven met deze materie ervaring is opgedaan. Hoewel nu de uiteindelijke vaststelling van de uitvoerige voorschriften, die in de onderhavige bedrijfstak sedert een aantal jaren gelden, tot dusverre is geschied door de centrale overheid, heeft de

voorbereiding daarvan berust bij de organisaties van de betrokken ondernemers en van de betrokken werknemers, die daarvoor ook mede verantwoordelijkheid dragen. Het ontmoet naar de mening van de Raad dan ook geen bezwaar te voldoen aan het verlangen der organisaties onderwerpen van verordenende bevoegdheid op het genoemde terrein in de algemene maatregel van bestuur op te nemen. De organisaties hebben overigens de wens geuit in het instellingsbesluit een voorziening op te nemen, waardoor het bedrijfschap de bevoegdheid eerst zal uitoefenen, nadat met de functionering van dat lichaam ervaring is opgedaan.

w.g. F. DE VRIES,

Voorzitter.

w.g. HUB. L. JANSEN,

Algemeen Secretaris.

Bijlage A van het advies van de Sociaal-Economische Raad.

Ontwerp algemene maatregel van bestuur tot instelling van een bedrijfschap voor het hotel-, restaurant-, café- en pension- en kamerverhuurbedrijf en aanverwante bedrijven.

Artikel 1. 1. Er is een bedrijfschap voor het hotel-, restaurant-, café- en pension- en kamerverhuurbedrijf en aanverwante bedrijven.

2. Het bedrijfschap heeft zijn zetel te 's-Gravenhage.

Artikel 2. Het bedrijfschap is ingesteld voor de ondernemingen waarin:

- het hotel-, restaurant-, café- of pension- en kamerverhuurbedrijf wordt uitgeoefend;
- anders dan in de onder *a* bedoelde gevallen het bedrijf wordt uitgeoefend van het verstrekken van logies of — voor gebruik ter plaatse — maaltijden, eetwaren of dranken, een en ander indien dit gepaard gaat met dienstverlening.

Artikel 3. 1. Het bedrijfschap heeft voor aangelegenheden met betrekking tot het cafébedrijf een orgaan, als bedoeld bij artikel 72, derde lid, van de Wet op de Bedrijfsorganisatie, genaamd Commissie voor het Cafébedrijf.

2. De leden van de commissie worden benoemd door de organisaties van ondernemers en van werknemers, aangewezen door de Sociaal-Economische Raad. Voor aanwijzing komen slechts in aanmerking naar het oordeel van de Sociaal-Economische Raad representatieve organisaties van de betrokken ondernemers en van de betrokken werknemers, welke zijn erkend op grond van artikel 5, eerste lid, van de Wet van 22 April 1855 (Staatsblad No. 32).

3. De organisaties zijn bevoegd voor elk lid, dat zij benoemen, tevens een plaatsvervanger te benoemen.

4. De Sociaal-Economische Raad bepaalt het aantal leden van de commissie, alsmede het aantal leden, dat iedere door hem aangewezen organisatie kan benoemen. Het aantal leden, te benoemen door organisaties van werknemers wordt bepaald op een derde van het aantal leden, te benoemen door organisaties van ondernemers. De voorzitter van de commissie wordt door de leden al dan niet uit hun midden benoemd.

5. De zittingsperiode van de leden van de commissie en van de voorzitter valt samen met die van het bestuur van het bedrijfschap.

Artikel 4. 1. Aan het bedrijfschap is overgelaten de regeling of nadere regeling van de navolgende onderwerpen:

- het bekend maken van prijzen door degenen, die een onderneming drijven, waarvoor het bedrijfschap is ingesteld, en het in acht nemen van bekend gemaakte prijzen;

- standaard-overeenkomsten tussen degenen, die een onderneming drijven, waarin logies wordt verstrekt, en gasten;
- standaard-overeenkomsten tussen degenen, die een onderneming drijven, waarin logies, maaltijden, eetwaren of dranken worden verstrekt, en degenen, die tussen hen en gasten en bezoekers bemiddelen;
- de aanduiding ten aanzien van het publiek van ondernemingen, waarvoor het bedrijfschap is ingesteld;
- de hoeveelheid alcoholische drank per verstrekking voor gebruik ter plaatse;
- het aanbieden en verstrekken van geschenken in de vorm van goederen of diensten;
- de lonen en de andere arbeidsvoorwaarden;
- de vakopleiding;
- de registratie van de ondernemingen, waarvoor het bedrijfschap is ingesteld;
- het verstrekken van de voor de vervulling van de taak van het bedrijfschap nodige gegevens.

2. Verordeningen ten aanzien van de onder *b*, *c* en *d* omschreven onderwerpen worden niet vastgesteld dan nadat een door het bestuur voor ieder dezer onderwerpen in te stellen commissie in de gelegenheid is gesteld over het ontwerp van advies te dienen.

In de commissies zijn vertegenwoordigd:

- voor wat betreft de commissie, ingesteld voor het ontwerp, omschreven in het voorgaande lid, onder *b*, toeristen- en reizigersorganisaties;
- voor wat betreft de commissie, ingesteld voor het ontwerp, omschreven in het voorgaande lid, onder *c*, organisaties van reisbureaux en daarmee vergelijkbare instellingen;
- voor wat betreft de commissie, ingesteld voor het ontwerp, omschreven in het voorgaande lid, onder *d*, toeristen- en reizigersorganisaties.

Bij het inzenden ener verordening ter goedkeuring wordt het advies overgelegd.

3. De overlating van de regeling of nadere regeling van het in het eerste lid, onder *g*, bedoelde onderwerp of van onderdelen daarvan, neemt een aanvang na een daartoe strekkend, in het Mededelingenblad Bedrijfsorganisatie bekend te maken besluit van de Sociaal-Economische Raad, doch uiterlijk vier

jaren na inwerkingtreding van dit instellingsbesluit. Alvorens te besluiten hoort de Raad het bestuur van het bedrijf.

Artikel 5. Overtredingen van het bepaalde bij een op grond van artikel 93, eerste lid, van de Wet op de Bedrijfsorganisatie vastgestelde verordening kunnen bij de verordening worden aangewezen als strafbare feiten.

Artikel 6. 1. Onder de naam van „basisheffing” kan van degenen, die een onderneming, waarvoor het bedrijf is ingesteld, drijven, periodiek een bedrag worden geheven, dat voor iedere onderneming gelijk is.

2. Boven de basisheffing, bedoeld bij het voorgaande lid, kan een bedrag worden geheven op grondslag van het voor de

premieheffing ingevolge de Werkloosheidswet relevante loon der werknemers in de betrokken onderneming.

3. Heffingen, waarvan de opbrengst een bijzondere bestemming heeft, kunnen worden opgelegd naar een grondslag, welke het bestuur van het bedrijf in verband met die bestemming passend acht.

Artikel 7. Dit besluit kan worden aangehaald als: Instellingsbesluit Bedrijfschap Hotel-, Restaurant-, Café- en Pension- en Kamerverhuurbedrijf en Aanverwante bedrijven.

Artikel 8. Dit besluit treedt in werking met ingang van

Bijlage B van het advies van de Sociaal-Economische Raad.

Toelichting bij het ontwerp algemene maatregel van bestuur tot instelling van een bedrijf voor het hotel-, restaurant-, café- en pension- en kamerverhuurbedrijf en aanverwante bedrijven.

Artikel 2. Het bedrijf is ingesteld voor de ondernemingen, waarin het hotel-, restaurant-, café- of pension- en kamerverhuurbedrijf of een aanverwant bedrijf wordt uitgeoefend.

In artikel 2 is aan deze opzet nadere uitwerking gegeven. Naast de ondernemingen, waarin de reeds eerder met name genoemde bedrijven worden uitgeoefend, zijn daar vermeld de ondernemingen, waarin anderszins het bedrijf wordt uitgeoefend van het verstrekken van logies of — voor gebruik ter plaatse — maaltijden, eetwaren of dranken, een en ander indien dit gepaard gaat met dienstverlening. Voor wat deze laatste groep betreft, moet bij de logiesverstreckende ondernemingen o.a. worden gedacht aan kamp- en vakantiebedrijven, bungalowbedrijven en andere soortgelijke ondernemingen. Van de ondernemingen, waarin voor gebruik ter plaatse maaltijden, eetwaren of dranken worden verstrekt, kunnen worden genoemd lunchrooms, cafetaria's, cafeteria's en, mits de ruimte, waarin de verstrekking plaats vindt, kennelijk is ingericht met het oog op nuttigheid van de eetwaren ter plaatse, ondernemingen, waarin door middel van automaten eetwaren worden verstrekt.

Tot de laatste groep behoren verder bijv. ook buffetten op tentoonstellingen, in inrichtingen voor publieke vermaken, in verenigings- en clubgebouwen, in sociëteiten, op of aan sportvelden en aan boord van binnenschepen, indien de verstrekking van maaltijden, dranken e.d. het karakter van de uitoefening van een bedrijf heeft. In het algemeen zal dit laatste alleen het geval zijn, indien een afzonderlijke ondernemer (pachter) optreedt.

Bij de pensionverschaffing en kamerverhuurbedrijf bestaat een geleidelijke overgang van de particulier, die een enkele kamer aan huurders ter beschikking stelt, naar de ondernemer op dit gebied. In de praktijk zal, gelijk ook in het verleden is geschied, de grens kunnen worden gelegd, voorzover het een pension betreft, bij het beschikken over 5 of meer tot verhuring bestemde bedden, verdeeld over tenminste 2 kamers, en, voorzover het een kamerverhuurbedrijf betreft, bij het beschikken over 5 of meer tot verhuring bestemde kamers. Uiteraard is aan de uitoefening van het pension- en kamerverhuurbedrijf een zekere mate van dienstverlening, als het schoonhouden van kamers, trappen en gangen, inhaerent; het is niet noodzakelijk, dat de dienstverlening ook de verstrekking van gereed gemaakte maaltijden omvat.

Volledigheidshalve moge nog worden opgemerkt, dat de verstrekking van logies, maaltijden enz. in een zee- of luchtvaartuig niet tot de onderhavige sector van het bedrijfsleven behoort.

Van de uitoefening van de in artikel 2 omschreven bedrijven is niet sprake, wanneer de verstrekking van logies, maaltijden e.d. geschiedt in de uitoefening van de sociale zorg,

of wanneer zij een noodzakelijk element vormt van werkzaamheden op het gebied van geestelijke of medische verzorging, jeugdvorming of volksoontwikkeling. Instellingen van weldadigheid, bedoeld bij de Armenwet, inrichtingen, welke daklozen nachtverblijf verschaffen, en mensae voor studenten behoren derhalve niet tot de ondernemingen, waarvoor het bedrijf is ingesteld. Evenmin zal dat het geval zijn met instellingen als jeugdherbergen, conferentie-oorden, vormingscentra, volkshogescholen, militaire tehuizen e.d. Wel bestaat de mogelijkheid, dat in de genoemde instellingen niet alleen de zojuist bedoelde werkzaamheden worden verricht, doch dat zij daarnaast een functie vervullen, als in artikel 2 is omschreven. Ook kan het zijn, dat zij gedurende een gedeelte van het jaar aan de vervulling van een zodanige functie dienstbaar zijn. Voor wat het vervullen van die functie betreft behoren zij dan tot het bedrijf.

In verband met de aard van de zojuist besproken gevallen moge hier in het algemeen nog worden opgemerkt, dat een onderneming niet alleen reeds door de omstandigheid, dat zij uit ideële motieven wordt geëxploiteerd, buiten het bedrijf zal vallen. Een voorbeeld daarvan vormen de drankenverstreckende inrichtingen, waarin op grond van principiële overwegingen geen sterke drank wordt verstrekt.

Artikel 3. Onder de groep van ondernemingen, waarvoor het bedrijf wordt ingesteld, neemt het cafébedrijf in verschillende opzichten een afzonderlijke plaats in. Tot dit bedrijf, dat een belangrijk deel vormt van het gebied van het bedrijf, behoort voornamelijk een groot aantal ondernemingen van geringe omvang, waarin veelal slechts de eigenaar en een of meer medewerkende gezinsleden werkzaam zijn. Het aantal werknemers in het cafébedrijf is derhalve relatief zeer gering.

Vele der in verband met aard en omvang der ondernemingen voor dit bedrijf specifieke vraagstukken zullen bij het bedrijf niet uitsluitend door het bestuur kunnen worden behandeld. Er bestaat dan ook behoefte aan een commissie, welke het bestuur in deze aangelegenheden kan bijstaan. Bij haar samenstelling kan met de bijzondere verhoudingen in het cafébedrijf rekening worden gehouden.

Met het oog op het voorgaande is in het instellingsbesluit voorzien in een orgaan als bedoeld in artikel 72, derde lid, van de Wet op de Bedrijfsorganisatie, genaamd Commissie voor het Cafébedrijf. De omtrent de commissie gegeven regelen stemmen grotendeels overeen met vergelijkbare bepalingen van reeds vroeger voorgedragen ontwerp-instellingsbesluiten. Voor de overige groepen van ondernemingen, welke tot het bedrijf behoren, is het treffen van bijzondere voorzieningen niet nodig geoordeeld. Voor de behartiging van bijzondere belangen van deze ondernemingen kunnen desgewenst door het bestuur commissies worden ingesteld.

Artikel 4. ad a. Op grond van het onder *a* vermelde onderwerp zal het bedrijfschap voorschriften kunnen geven omtrent het inacht nemen van door de ondernemers bekend gemaakte prijzen, terwijl eventueel ook omtrent de bekendmaking zelf voorschriften zullen kunnen worden gegeven. Het is een bedrijfsbelang, dat ondernemers, die de in hun onderneming geldende prijzen publiek hebben gemaakt, ook inderdaad deze prijzen in rekening brengen. Ook de bevordering van het toerisme zal hiermede worden gediend. Hetzelfde zal het geval kunnen zijn met regelingen over de bekendmaking zelve.

ad b. Bij het onder *b* omschreven onderwerp heeft voor ogen gestaan een regeling van de zgn. hotel- en pensionovereenkomst. Het gaat derhalve hier om een omschrijving van de verplichtingen van de hoteliers c.q. pensionhouders enerzijds, en de hotel- c.q. pensiongasten anderzijds, met uitzondering uiteraard van de in elk bijzonder geval afzonderlijk te regelen punten als de prijs. Dergelijke standaardovereenkomsten vinden reeds toepassing.

Teneinde ook de gebruikers van hotels e.d. invloed te geven bij de vaststelling van verordeningen op dit gebied is in het tweede lid van artikel 3 bepaald, dat het bestuur over het ontwerp van een verordening over deze materie een door hetzelfde in te stellen commissie moet raadplegen, waarin mede zijn opgenomen personen, die deze gebruikers vertegenwoordigen, als organisaties op het gebied van het toerisme enz. In het bedoelde artikellid is voorts bepaald, dat het advies der commissie bij de verordening wordt gevoegd, wanneer deze ter verkrijging van de in artikel 94 van de Wet op de Bedrijfsorganisatie voorgeschreven ministeriële goedkeuring wordt ingezonden.

ad c. In toenemende mate worden overeenkomsten inzake de verstrekking van logies, maaltijden e.d. gesloten met reisbureaux, reisorganisaties, touringcarbedrijven e.d., waarbij de gasten zelf niet partij zijn. De verhoudingen op dit gebied hebben zich langzamerhand zodanig ontwikkeld, dat het gewent is de mogelijkheid te openen tot het stellen van zekere regelen. In gevallen van deze aard verdient het de voorkeur, dat de betrokken groepen aan de totstandkoming der regeling medewerken. In het onderhavige geval is dit echter op praktische gronden niet te verwezenlijken. Daarom is ernaar gestreefd de overige bij deze materie betrokkenen langs andere weg waarborgen te verschaffen. Hierin is voorzien op soortgelijke wijze als bij het onder *b* omschreven onderwerp.

ad d. Tot de autonome verordenende bevoegdheid van het bedrijfschap zal ook behoren de aanduiding ten aanzien van het publiek van de tot het bedrijfschap behorende ondernemingen. Het komt veelvuldig voor, dat ondernemers hun bedrijf aan het publiek kenbaar maken onder een soortnaam, welke niet met de aard der inrichting overeenstemt. Aangezien dit tot verwarring bij het publiek aanleiding geeft, wordt de behoefte gevoeld aan de mogelijkheid ter zake regelen te stellen. Op dit gebied bestaat reeds een vrijwillig door het bedrijfsleven gehandhaafde klasse-indeling naar de kwaliteit der restaurants, welke haar oorsprong heeft gevonden in een thans niet meer vigerend prijsvoorschrift.

Ook bestaat de mogelijkheid, dat, evenals thans bij een verordening van de Vakorganisatie Gedistilleerde Dranken is ge-

schied, door het voorgestelde productschap voor gedistilleerde dranken een regeling van de glasprijzen van gedistilleerde dranken tot stand zou worden gebracht. Ook met het oog op een zodanige regeling kan het bedrijfschap behoefte hebben aan de bevoegdheid de bedrijven in klassen in te delen. Evenals bij het sub *b* omschreven onderwerp is het gewent hier de gebruikers bij het treffen van regelingen te betrekken. Het reeds besproken tweede lid van artikel 4 is dan ook van toepassing.

ad e. Met het oog op concurrentie tussen drankenverstrekkende inrichtingen, welke zich uit in het verstrekken van ongeveer grote hoeveelheden alcoholische drank per glas, bestaat behoefte aan de bevoegdheid van het bedrijfschap om op dit gebied bepaalde normen te stellen. Het zal zich daarbij moeten beperken tot de bestrijding van excessen. Voorschriften, waarmee wijziging van de algemeen gebruikelijke glasinhoud zou worden beoogd, zullen uiteraard een aanmerkelijke invloed hebben op de hoeveelheid drank, welke wordt afgezet. Ook andere geledingen zouden bij een zodanige maatregel belang hebben; een voornamelijk deel van de afzet van producten als bier en gedistilleerd geschiedt immers via het restaurant- en cafébedrijf. Ingrijpende maatregelen ten aanzien van die afzet zullen gezamenlijk met producenten en de andere bij de afzet betrokken groepen dienen te worden getroffen.

ad f. Het onder *f* omschreven cadeaustelsel vertoont soms, met name in het restaurant- en cafébedrijf, bepaalde uitwassen, die een regeling van dat onderwerp gewent kunnen maken.

ad g en h. Voor de toelichting bij het onderwerp de lonen en de andere arbeidsvoorwaarden moge naar het advies worden verwezen. Naast dit onderwerp is opgenomen het nauw daarmee samenhangende onderwerp van de vakopleiding.

ad i en j. Onder *i* en *j* zijn tenslotte de zgn. hulpbevoegdheden vermeld.

Artikel 5. In deze bepaling wordt de mogelijkheid geopend aan de autonome verordeningen een strafsancie te verbinden.

Artikel 6. Ter uitvoering van artikel 126, vierde lid, van de Wet op de Bedrijfsorganisatie, volgens hetwelk het instellingsbesluit regelen dient te geven omtrent de op te leggen heffingen, is in artikel 6 bepaald, dat onder de naam van „basisheffing” een bedrag kan worden geheven, dat voor iedere onderneming gelijk is. Ingevolge het tweede lid kan bovendien voor alle ondernemingen, waarvoor het bedrijfschap is ingesteld, een bedrag worden geheven, dat gebaseerd is op het in een bepaalde periode verloonde bedrag. In verband met de omstandigheid, dat de beloning in de onderhavige bedrijfstak dikwijls niet alleen bestaat uit een uitkering van de werkgever in geld, doch bijv. mede de vorm kan hebben van verschaffing van kost en inwoning, is het begrip loon nader bepaald als het bedrag, dat als grondslag dient voor de berekening van premie ingevolge de Werkloosheidswet. Naast de in het eerste en tweede lid bedoelde heffingen zullen heffingen met een bepaalde bestemming kunnen staan. Deze kunnen ingevolge het derde lid naar een andere, beter aan de bestemming aangepaste grondslag worden geheven.

Bijlage C van het advies van de Sociaal-Economische Raad

Uiteenzetting betreffende de totstandkoming van het advies.

Het verzoek te adviseren tot instelling van een bedrijfschap voor het hotel-, restaurant-, café- en pension- en kamerverhuurbedrijf en aanverwante bedrijven is tot de Raad gericht door onderstaande organisaties:

de Nederlandse Bond van Werkgevers in Hotel-, Restaurant-, Café- en Aanverwante Bedrijven „HorecaF”,

de Nederlandse Bond van Exploitanten van Hotels, Café's, Restaurants, Slijterijen en Aanverwante Bedrijven „H.K.R. en S.”,

de Nederlandse Rooms Katholieke Bond van Hotel-, Café-, Restauranthouders en Slijters „St. Joseph”,

- de Nederlandse Vakbond voor het Pension-, Rusthuis- en Kamerverhuurbedrijf „Peruka”,
- de Nederlandse Bond van Hotel-, Café- en Restaurantpersoneel,
- de Nederlandse Katholieke Bond van Hotel-, Café- en Restaurantgeëmployeerden „St. Antonius”.

Van dit verzoek is onder vermelding van de daarin vervatte omschrijving van de ondernemingen, waarvoor het bedrijfschap zou dienen te worden ingesteld en van de onderwerpen van autonome verordenende bevoegdheid mededeling gedaan in het Mededelingenblad Bedrijfsorganisatie, 2e jaargang No. 3, van 10 April 1952. Van de hierbij aan belanghebbenden in uitzicht gestelde gelegenheid over dit verzoek door de Raad te worden gehoord, is gebruik gemaakt door:

- de Nederlandse Federatieve Vereniging van Pension-, Rusthuis- en Kamerverhuurbedrijven,
- de Organisatie van Kamp- en Vacantiebedrijven „Orkava”,
- de Centrale Vereniging voor de Markt-, Straat- en Rivierhandel,
- de Nederlandse Centrale Bond van Christelijke Arbeiders (sters) in de bedrijven van voedings- en genotmiddelen,
- de Verenigde Distillateurs,
- de Nederlandse Vereniging van Distillateurs en Likeurstokers,
- de Vereniging van Nederlandse Groothandelaren in Gedistilleerd en Likeuren,
- het Centraal Brouwerij Kantoor,
- de Commissie van Studenten-Sociëteiten,
- de Nederlandse Jeugdherberg Centrale,
- de Stichting „De Liebaard”,
- het Gereformeerd Jeugdcentrum,
- de Moderne Jeugdraad,
- de Stichting tot Exploitatie van Cantines der Snelverkeers Onthouders Vereniging,
- de Nationale Christen Geheelonthouders Vereniging,
- de Nederlandse Militaire Bond Pro Rege,
- de Katholieke Jeugdraad,
- de Katholieke Vacantiehuizen en Jeugdherbergen Centrale.

Mede op grond van de verkregen voorlichting heeft uitvoerig overleg met de indienende organisaties plaats gevonden, dat tot overeenstemming over het ontwerp-instellingsbesluit heeft geleid.

Het totaal aantal ondernemingen in deze bedrijfstak bedroeg blijkens een door de Bedrijfsgroep Horeca verrichte telling in 1951 ongeveer 31 000. Bij de genoemde ondernemersorganisaties, te weten:

- de Nederlandse Bond van Werkgevers in Hotel-, Restaurant-, Café- en Aanverwante Bedrijven „Horecaf”,
- de Nederlandse Bond van Exploitanten van Hotels, Café's, Restaurants, Slijterijen en Aanverwante Bedrijven „H.K.R. en S.”,
- de Nederlandse Rooms Katholieke Bond van Hotel-, Café-, Restauranthouders en Slijters „St. Joseph”,
- de Nederlandse Vakbond voor het Pension-, Rusthuis- en Kamerverhuurbedrijf „Peruka”,

waren volgens eigen opgave per 1 Januari 1952 circa 11 700 ondernemers georganiseerd. Op grond van deze gegevens vormen deze organisaties naar 's Raads oordeel een voldoende representatieve organisatorische vertegenwoordiging van de betrokken ondernemers.

Blijkens een door de Bedrijfsgroep Horeca verrichte telling in 1951 zijn in circa 9000 van de 31 000 horecabedrijven andere personen dan de ondernemer of diens gezinsleden werkzaam. Het totaal aantal in deze ondernemingen werkzame werknemers bedroeg volgens deze telling in 1951 ongeveer 38 000. Het aantal in de onderhavige bedrijfstak werkzame leden van de genoemde werknemersorganisaties, te weten:

- de Nederlandse Bond van Hotel-, Café- en Restaurantpersoneel en
- de Nederlandse Katholieke Bond van Hotel-, Café- en Restaurantgeëmployeerden „St. Antonius”.

bedroeg volgens een opgave van het Centraal Bureau voor de Statistiek op 1 Januari 1952 ongeveer 7600. Op grond van deze gegevens en mede gelet op de omstandigheid, dat de betrokken organisaties, zoals door hen is medegedeeld, een belangrijk deel van het vakpersoneel omvatten, is de Raad van oordeel, dat zij een voldoende representatieve organisatorische vertegenwoordiging van de betrokken werknemers vormen.

In de Nederlandse Staatscourant, No. 30, van 12 Februari 1954 en in het Mededelingenblad Bedrijfsorganisatie van 9 Februari 1954 is kennisgegeven van het voornemen van de Raad te adviseren over de instelling van het bedrijfschap.